

Број: 02-2/16(19)
Дата: 25.01.2019 година

Министерство за
финансии
Управа за финансиско
Разузнавање
Плоштад Пресвета Богородица
бр.3, 6-ти кат
1000 Скопје,
Република Македонија

Тел: (02) 3297 540
(02) 3297 690
Факс: (02) 3224 824
Е-пошта: contact@ufr.gov.mk
Сајт: www.ufr.gov.mk

Врз основа на член 68 став (6), а в.в со член 64 став (3) алинеја 17 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на Република Македонија број 120/2018) директорот на Управата за финансиско разузнавање донесе

О Д Л У К А

за утврдување на листа на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции

1. Со оваа одлука се утврдува листата на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции согласно Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на Република Македонија број 120/2018) (во понатамошниот текст: законот) и тоа за следните субјекти:

- менувачници,
- приредувачи на игри на среќа во казина,
- нотари,
- сметководствените компании, ревизорските компании и за овластените ревизори,
- факторинг-компаниите,
- граѓанските здруженија и за фондациите,
- даватели на услуги брз трансфер на пари и субагенти,
- банки,
- правни лица чија дејност е купопродажба на возила,
- правни лица што вршат испорака на вредносни пратки (пошта),
- брокерски друштва, друштва кои управуваат со инвестициски фондови,
- даватели на консултантски услуги,
- агенции за промет со недвижности, -заложни куќи,
- адвокати,
- штедилници,
- друштва за управување со доброволни пензиски фондови,
- осигурителни друштва, осигурителни агенти, осигурителни брокери при давање на услуги на осигурување на живот и
- финансиски лизинг.

2. Листата на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции е дадена во Прилог, кој е составен дел на оваа одлука.

3. Субјектите од членот 5 од Законот кои имаат обврска за преземање на мерките, дејствијата заради откривање и

спречување на перење пари и финансирање на тероризам, можат да користат и применуваат и други индикатори за препознавање на сомнителни трансакции кои не се опфатени во Прилогот.

4. Ова Одлука стапува на сила со денот на донесувањето, а ќе се објави на интернет страната на Управата за финансиско разузнавање.

Образложение

Согласно член 54 став (1) од Законот субјектите се должни собраните податоци, информации и документи, да ги достават до Управата кога се сомневаат или имаат основи за сомневање дека:

- било или е извршено перење пари и/или финансирање на тероризам или е направен обид или се прави обид за перење пари и/или за финансирање на тероризам, без оглед на износот на трансакцијата,

- имотот е принос од казниво дело и

- имотот е поврзан со финансирање на терористички акт, терористичка организација или терорист или лице кое финансира тероризам

Согласно член 55 од Законот, основите на сомневање од членот 54 став (1), субјектот ги утврдува врз основа на:

- непосредни сознанија,

- листата на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции утврдени од Управата, субјектите и надзорните органи,

- консолидираната листа која се води согласно со прописите за рестриктивни мерки,

- проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам и

- други релевантни информации.

Согласно член 64 став (3) алинеја 17 од Законот, Управата за финансиско разузнавање утврдува листа на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции во соработка со субјектите и органите кои вршат надзор врз нивното работење и редовно ги ажурира,

Директор
Блажо Трендафилов

УПРАВА ЗА ФИНАНСИСКО РАЗУЗНАВАЊЕ

**ЛИСТА НА ИНДИКАТОРИ ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ НА
СОМНИТЕЛНИ ТРАНСАКЦИИ**

Јануари, 2019 година

ВОВЕД

Од голема важност за целиот систем за превенција од перење пари и финансирање на тероризам е да има индикатори за утврдување сомневање за перење пари и за финансирање тероризам, што треба да обезбеди поефективна работа на УФР и подобар квалитет на извештаите што се поднесени од сите обврзани субјекти. Откако ќе се креира, листата на индикаторите не е трајна, туку подлежи на периодични прегледи.

Листата на индикатори е изработена врз два принципа, односно запознај го својот клиент (KYC) и запознај ја неговата дејност/ активност. Запознај го својот клиент претставува појдовна точка за утврдување дали во одредени трансакции постојат причини за сомневање дека е извршено кривично дело перење пари (ML). Причините за сомневање се дадени во сите случаи што не се во согласност со вообичаените активности на клиентот и може да се однесуваат на неговото однесување, начинот на извршување на трансакцијата, имотот и на другите невообичаени околности.

За да се утврди дали активноста на определен клиент дава причини за сомневање за перење пари, секој индикатор треба да се оценува посебно или треба неколку индикатори да се оценуваат заедно (во случај ако се дадени). Понекогаш е доволно постоење на само еден индикатор што покажува дека трансакцијата е сомнителна за да се пријави до УФР, но некогаш тоа претставува само предупредување дека трансакцијата и соодветниот клиент треба внимателно да се проверат за да се овозможи да се откријат и други индикатори.

Листата на индикаторите за препознавање сомнителни трансакции содржи примери на трансакции и невообичаени околности при нивното извршување, така што субјектите треба повнимателно да ги проверат можните причини за сомневање за перење пари. Според тоа, оваа листа треба да помогне полесно да се препознаат сомнителните активности и не треба да се користи како рутински инструмент.

Субјектите може да проценат дали постојат причини за сомневање за перење пари во врска со клиентот или со трансакцијата, без оглед на фактот дека индикаторот не е наведен во листата индикатори.

Кратенки:

УФР	Управа за финансиско разузнавање
ФАТФ	Оперативна група за определување на дејства за спречување на перење пари и финансирање тероризам
ОЕЦД	Организација за економска соработка и развој
УНОДЦ	Канцеларија на ОН за прашања на дроги и криминал
ПЕП	Политички изложено лице/ носител на јавна функција
ЕУ	Европска Унија
НВО	Невладина организација
АТМ	Банкомат
ИСИЛ	Исламска држава Ирак и Левант

ЛИСТА НА ИНДИКАТОРИ

Листата на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции треба да им помогне на субјектите и нивните вработени во секојдневната работа. Таа содржи примери на трансакции и на невообичаени околности при нивното извршување, така што субјектите треба повнимателно да ги проверат можните причини за перење пари и. Во продолжение се индикаторите за препознавање на сомнителни трансакции за:

- менувачници,
- приредувачи на игри на среќа во казина,
- нотари,
- сметководствените компании, ревизорските компании и за овластените ревизори,
- факторинг-компаниите,
- граѓанските здруженија и за фондациите,
- даватели на услуги брз трансфер на пари и субагенти,
- банки,
- правни лица чија дејност е купопродажба на возила,
- правни лица што вршат испорака на вредносни пратки (пошта),
- брокерски друштва, друштва кои управуваат со инвестициски фондови,
- даватели на консултантски услуги,
- агенции за промет со недвижности,
- заложни куќи,
- адвокати,
- штедилници,
- друштва за управување со доброволни пензиски фондови,
- осигурителни друштва, осигурителни агенти, осигурителни брокери при давање на услуги на осигурување на живот и
- финансиски лизинг.

Воедно, во овој документ е содржана и листа на индикатори за препознавање на сомневање за финансирање на тероризам.

1.1 ИНДИКАТОРИ ЗА МЕНУВАЧНИЦИ

1.1.1 Индикатори што се однесуваат на трансакциите

- 1) Делење на износите на помали делови за да се избегне евидентирањето на клиентот во Регистарот;
- 2) Честа конверзија на готовина во различни валути;
- 3) Честа замена на банкноти со помали вредности со банкноти со поголеми вредности и обратно;
- 4) Невообичаено завиткани ролни од банкноти;
- 5) Конверзија на обележани банкноти.

1.1.2 Индикатори што се однесуваат на клиентите

- 1) Клиентот користи фалсификувани или туѓи документи за идентификација;
- 2) Клиентот се однесува невообичаено (очигледна напнатост итн.);
- 3) Клиентот е придружуван од сомнителни лица;
- 4) Клиентот е познат по својата вмешаност во кривични дела;
- 5) Клиентот доаѓа од ризична држава (држава позната по производство и тргување со дрога, држава позната како „даночен рај“);
- 6) Клиентот сака да замени поголеми износи од една странска валута во друга странска валута;
- 7) Клиентот е доволно запознат со прописите што се однесуваат на пријавувањето сомнителни трансакции;
- 8) Клиентот непотребно почнува разговор на теми за перење пари и за финансирање тероризам;
- 9) Странски државјанин често заменува поголема сума од една странска валута во друга странска валута;
- 10) Клиентот е ПЕП.

1.2 ИНДИКАТОРИ ЗА ОРГАНИЗАТОРИ НА ИГРИ НА СРЕЌА ВО КАЗИНА

1.2.1 Индикатори што се однесуваат на клиентите

- 1) Клиентот или лицата што го придружуваат доаѓаат од држава што не ги применува стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ¹) или е позната по производство, обработка и препродажба на дроги (хероин, кокаин и слично) или од држава позната како даночен рај;
- 2) Купување и целосно плаќање чипови во казиното со слаба или без каква било игра во казиното;
- 3) Клиентот користи лажни документи за идентификација за да избегне да се идентификува;
- 4) Автентичноста на документот за идентификација што го дава клиентот тешко може да се потврди;
- 5) Клиентот добива инструкции од трето лице, тој нема никакво знаење за правилата на играта;
- 6) Клиентот се откажува од игра кога ќе открие дека треба да биде идентификуван;
- 7) Клиентот праќа друго лице на благајната за купување/продавање чипови;
- 8) Клиент купува жетони и по минимално играње или без играње ги заменува за пари на благајната;
- 9) Клиентот што често играл во минатото со минимални или со незначителни износи почнува да игра на големи износи или искажува друг вид однесување или игра што отстапува од вообичаеното однесување на клиентот;
- 10) Клиентот инсистира да добие потврда за добивката;
- 11) Клиентот бара потврда за поголема добивка отколку добивката што навистина ја остварил;
- 12) Клиентот купува жетони со стари и користени банкноти, плаќа значителен износ пари или клиентот купува жетони, а притоа не знае колку пари има;
- 13) Клиентот покажува невообичаен интерес за интерните мерки за контрола на казиното и за мерките за спречување перење пари;
- 14) Клиентот купува/разменува жетони еднопосредно на различни благајни или маси за играње;
- 15) Клиентот бара од вработените да ја набљудуваат неговата игра и да го предупредат кога неговата добивка ќе биде блиску до износот што е регистриран според важечките прописи;
- 16) Клиентот што остварил добивка бара услуга од други лица што се присутни во казиното да ја подигнат добивката за да ја избегне обврската да биде регистриран во согласност со важечките прописи;
- 17) Клиентот се обидува да ја избегне обврската за пријавување така што ќе го добие износот од трансакцијата во неколку помали суми;
- 18) Клиентот е ПЕП.

1.2.2 Индикатори што се однесуваат на вработените

- 1) Промени во однесувањето на вработените што не може да се објаснат (на пример, расипнички начин на живеење, не користат годишен одмор, поврзување

¹ Оваа листа редовно се објавува на веб-страницата на УФР <http://www.ufr.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

на личните и деловните односи меѓу вработените и клиентите, одбивање унапредување);

- 2) Вработените одбиваат да дадат информации за клиентите или за трансакциите кога постојат причини за сомневање во перење пари, наспроти тоа што се свесни за фактите што укажуваат на сомнителна трансакција;
- 3) Вработените не ги почитуваат интерните упатства и прописи за спречување перење пари и недејствување во согласност со нив.

1.3 ИНДИКАТОРИ ЗА НОТАРИ

1.3.1 Општи забелешки за клиентите и за нивните документи и намери

- 1) Клиентот нема доволно информации за дејството што го врши или недоволно ја познава содржината на документот што го потпишува;
- 2) Клиентот добро ги знае пописите за спречување перење пари;
- 3) Клиентот бара од нотарот да му укаже на слабостите во финансискиот систем поврзани со перењето пари или да му даде совет како да избегне известување до УФР;
- 4) Клиентот нуди голема награда за извршување вообичаени услуги за кои постојат законски предвидени тарифи;
- 5) Клиентот бара помош или совет за извршување услуга што содржи елементи на кривично дело;
- 6) Клиентот застапува даватели на полномоштво во активности што не е вообичаено да се вршат преку ополномоштеник;
- 7) Клиентот бара заверениот документ да не биде доставен до надлежните државни тела;
- 8) Клиентот склучува голема зделка, но таа потекнува од држава што не ги применува стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ²), држави што се познати како производители и дистрибутери на дрога или држави познати како даночен рај;
- 9) Клиентот одбива да му го открие вистинскиот идентитет на крајниот корисник на бараната услуга;
- 10) Цената дадена во нотарскиот акт за купување или за пренос на недвижен или на движен имот или акции од компании е невообичаено висока или ниска во споредба со пазарните цени;
- 11) Клиентот е ПЕП и вклучен во зделка со голема вредност;
- 12) Клиентот е ПЕП.

1.3.2 Купување или продажба на недвижен имот

- 1) Поврзани зделки, каде што клиентот, се јавува како продавач и како купувач, а се однесува на ист движен или недвижен имот;
- 2) Клиентот продава недвижен имот кратко време откако го купил иако притоа има загуба на капиталот;
- 3) Кога купува недвижен имот, движен имот или акции од компании при што купувањето е обезбедено со гаранции од правни субјекти и од физички лица што доаѓаат од оф-шор држави или од држави познати како даночен рај;
- 4) Кога процесот на склучување зделки се врши во присуство на трети лица што се обидуваат да извршат притисок или да го заплашат нотарот, клиентот или третите лица што се присутни кај нотарот.

² Оваа листа редовно се објавува на веб-страницата на УФР <http://www.ufr.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

1.3.3 Управување со пари, хартии од вредност или со други средства – отворање или управување со банковна, штедна или сметка за хартии од вредност

- 1) Клиентот што планира трансакција има намера да ги депонира своите средства на неколку сметки, потоа да ги спои и да ги насочи надвор од државата.
- 2) Трансакциите се сеопфатни, сложени или невообичаени, најчесто се извршуваат со поврзани лица или со лица што не се вообичаени клиенти;
- 3) Економски или правно нелогични трансакции на клиентот со субјекти од држави што се познати како производители на дроги;
- 4) Економски или правно нелогични трансакции на клиентот со компании од држави што се познати како даночен рај (на пример, плаќање трошоци за совети или за пазарно истражување на компанија што не извршува или не може да извршува комерцијална или производствена активност во државата каде што е регистрирана) или со трустови и со слични компании под странска јурисдикција со непознати сопственици;
- 5) Клиентот бара од нотарот да изврши трансакција во негово име и за негова сметка што е спротивна на деловната практика на клиентот;
- 6) Клиентот, особено претставникот на правното лице за кое готовинските трансакции не се вообичаена практика, сака кај нотарот да депонира голема сума готовина или од него бара да изврши одредени трансакции во негово име.

1.3.4 Основање, работење или управување на фондации, трустови, компании или на слични правни организациски форми

- 1) Клиентот се обидува да основа компанија или да го зголеми капиталот на компанијата под лажно име или со користење лажни податоци или се обидува да ги скрие своите врски со компанијата на некој друг начин;
- 2) Клиентот основа компании или го зголемува нивниот капитал без економски одржлива причина.

1.4 ИНДИКАТОРИ ЗА СМЕТКОВОДИТЕЛИ И РЕВИЗОРИ

- 1) Клиентот врши во дејност што вклучува голем број готовински трансакции;
- 2) Клиентот често менува сметководители;
- 3) Клиентот внесува непостоечки или веќе платени долгови во сметководствената евиденција;
- 4) Потеклото на средствата на клиентот не може или тешко може да се утврди;
- 5) Приходите прикажани во даночната евиденција не одговараат на готовинската евиденција што е пријавена од клиентот;
- 6) Клиентот нема ниеден вработен, што е невообичаено за таква активност;
- 7) Клиентот отворил голем број банкарски сметки во различни банки, за што не постои реална потреба, со оглед на обемот на неговата работа;
- 8) Клиентот врши трансакции што не одговараат на активността за која е основан;
- 9) Клиентот нуди пари, подароци или други услуги како замена за извршувањето работи што не се во согласност со законските прописи;
- 10) Клиентот го убедува сметководителот дека не е потребно да пополни или да достави определен баран документ;
- 11) Клиентот бара да се пријави загуба во годишниот биланс на состојба, иако не постојат реални и оправдани причини за такво нешто;
- 12) Клиентот е ПЕП;
- 13) Постојат податоци што се однесуваат на претходните апсења на клиентот поради неплаќање даноци, перење пари, шверц на дрога и други кривични дела според печатените и електронските медиуми;
- 14) Даночен службеник врши контрола на канцеларијата на клиентот неколкупати и како резултат на тоа утврдува невообичаено и сомнително работење;
- 15) Клиентот има голем прилив на банкарската сметка и ѝ дава налог на банката да ги трансферира парите на сметките на неколку лица, како големи заокружени износи;
- 16) Клиентот врши трансакции за кои нема рационално објаснување или економска оправданост;
- 17) Голем број физички лица без никаква меѓусебна врска уплатуваат средства на банкарската сметка на клиентот, а потоа клиентот веднаш ги повлекува или ѝ дава налог на банката да ги трансферира средствата на други негови сметки или на сметки на други лица, особено кога е утврдено дека нема рационално објаснување или економска оправданост за трансакциите;
- 18) Клиентот често врши трансакции врз основа на авансно плаќање или рефундирање на авансното плаќање поради негативната реализација на комерцијалните договори;
- 19) Клиентот уплатува големи износи во готовина врз основа на „заеми што ги зел основачот“;
- 20) Клиентот врши голем број готовински плаќања, а таквите трансакции не одговараат на природата на дејноста;
- 21) Клиентот повлекува големи готовински износи од банкарската сметка на која се наоѓаат средства што се пренесени врз основа на кредит одобрен во странство;
- 22) Клиентот врши трансакции со физички лица или со правни субјекти што се регистрирани во држави што се познати по шверцување на дрога или преку чии територии се врши трговија со наркотици или во кои се усвоени и се

- спроведуваат строги закони за доверливо банкарство и деловни податоци или држави што не ги применуваат стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ³);
- 23) Клиентот плаќа невообичаени надоместоци за консултантски услуги на компании чии седишта се регистрирани во држави што се познати како даночен рај;
 - 24) Клиентот избегнува да одговори на прашања што се поврзани со трансакциите, овластувањето, со идентификацијата итн., или презентира лажни документи или дава неважечки податоци;
 - 25) Клиентот располага со имот и со средства со голема вредност (луксузни возила, станови, луксузни куќи итн.) што не одговараат на приходот што го создава неговата компанија;
 - 26) Клиентот е многу добро запознаен со законските прописи во смисла на пријавување сомнителни трансакции, брзо потврдува дека финансиските средства се „чисти“, ја објаснува трансакцијата без каква било причина итн.;
 - 27) Клиентот што е правно лице аплицира за кредит наспроти фактот дека економските и финансиските индикатори не укажуваат дека има потреба од кредит. Освен тоа, финансиските средства од одобриениот кредит се трансферираат на оф-шор банкарски сметки или во полза на трети лица или се користат без никаква цел;
 - 28) Неколку правни субјекти се регистрирани на иста адреса, па така нивниот сопственик е едно лице или неколку семејно поврзани лица.

³ Оваа листа редовно се објавува на веб страната на УФР <http://www.ufr.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

1.5 ИНДИКАТОРИ ЗА ФАКТОРИНГ-КОМПАНИИ

- 1) Факторинг-компанијата открила дека клиентот склучил цесија врз основа на лажни фактури и други документи (фиктивни испораки) што тој ги доставил до должникот (купувачот);
- 2) Факторинг-компанијата открила дека постои врска меѓу клиентот и должникот преку лица што се основачи или овластени лица на клиентот/должникот;
- 3) Факторинг-компанијата открила или има информација дека клиентот отстапува од своите побарувања врз основа на извршеното фактурирање кон должникот – новооснована компанија (купувач) што наскоро прекинува со работење (фиктивен правен субјект);
- 4) Факторинг-компанијата има информација дека клиентот, исто така, нуди купување на побарувањата од други компании и притоа дава различни податоци за работењето што отстапуваат од реалната ситуација (податоците за должникот, гаранцијата, сметките, достасување на побарувањето итн.);
- 5) Клиентот нуди невообичаено поволни услови за пресметување камата или провизија и за возврат нуди пофлексибилни услови во договорот;
- 6) Клиентот како гаранција нуди учество на трети лица што потекнуваат од земја што не ги почитува стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ⁴, ЕУ, Европскиот совет) или од земја што е позната по производство, шверцување или продавање дрога или од земја што е позната како даночен рај;
- 7) По договорот за откуп на побарувањата, клиентот доставува лажна или несоодветна документација до факторинг-компанијата;
- 8) Клиентот често ги менува одлуките во однос на обврските, барајќи факторинг-компанијата да изврши плаќање на трети лица (на пример, изјава за цесија) или ги менува решенијата во однос на овластувањата (на пример, во случај на цесија);
- 9) Факторинг-компанијата е свесна дека клиентот има должник – правно лице на чии раководни позиции се луѓе со лоша деловна репутација;
- 10) Клиент на факторинг-компанијата е странско трговско друштво што склучило купопродажен договор за добра и за услуги со компанија што е од оф-шор дестинација или од држава во која не се применуваат неопходните стандарди во областа на спречувањето перење пари и финансирањето тероризам (види фуснота 4);
- 11) Клиентот е ПЕП;
- 12) Факторинг-компанијата знае дека клиентот е странско трговско друштво што често ги прекршува законските прописи (надворешна трговија, царински давачки, даноци и странски валути) за да го скрие вистинското пласирање на стоките и на услугите;
- 13) Должникот ги трансферира парите од места што се далеку од неговото место на живеење за да изврши порамнување на долг.

⁴ Оваа листа редовно се објавува на веб-страницата на УФР <http://www.ufr.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

1.6 ИНДИКАТОРИ ЗА ГРАЃАНСКИТЕ ЗДРУЖЕНИЈА И ЗА ФОНДАЦИИТЕ

- 1) Целта на донацијата не е во согласност со предметот на работа и со проектите на организацијата;
- 2) Износот на донацијата не ги исполнува реалните потреби на организацијата;
- 3) Донацијата ја даваат поединци или компании што се познати или за кои постои сомневање дека го добиле имотот преку кривични дела;
- 4) Донaции во вид на големи готовински износи;
- 5) Клиентот доаѓа од држава што е позната по производство, обработка и тргување со дрога (хероин, кокаин итн.), држава што е позната како даночен рај или држава што поддржува тероризам;
- 6) Донацијата, основачите или управителите на здружението или фондацијата потекнуваат од земја што не ги почитува стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ⁵);
- 7) Анонимни донации;
- 8) Донацијата е условена – целата донација или еден нејзин дел треба да се употреби на начин што го одредува клиентот;
- 9) Познато е дека клиентот, основачите или управителите на здружението или фондацијата се поврзани со тероризам, со финансирање тероризам, финансирање, водење или членување во организирана криминална група;
- 10) Клиентот одбива да даде документи за идентификација;
- 11) Клиентот дава недоследни објаснувања за целите на донацијата;
- 12) Клиентот (или лице во негова придружба) детално е запознаено со прописите за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 13) Клиентот бара да му се врати дел од донацијата;
- 14) Клиентот е ПЕП.

⁵ Оваа листа редовно се објавува на веб страната на УФР <http://www.ufr.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

1.7 ИНДИКАТОРИ ЗА БРЗ ТРАНСФЕР НА ПАРИ И ЗА СУБАГЕНТИ

- 1) Клиентот избегнува да даде лични податоци;
- 2) Клиентот бара информација како да избегне доставување на извештај до УФР;
- 3) Клиентот поседува сомнителни документи за идентификација или дава лажни податоци;
- 4) Клиентот доаѓа во придружба на лице според чии инструкции работи;
- 5) Клиентот детално е запознат со прописите за перење пари и финансирање тероризам;
- 6) Клиентот доаѓа од држава што е позната по производство, обработка и тргување со дрога (хероин, кокаин итн.), држава што е позната како даночен рај или држава што поддржува тероризам или земја што не ги почитува стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ⁶);
- 7) Клиентот добива или праќа пари од/за ризична држава, што го утврдува давателот на услугата или субагентот;
- 8) Клиентот често добива пари и веднаш ги трансферира;
- 9) Клиентот се појавува со голема сума пари во мали деноминации, оштетени или замотани во специфични снопчиња и ги трансферира;
- 10) Различни клиенти му праќаат пари на исто лице и обратно;
- 11) Профилот на клиентот, односно неговата финансиска состојба не е пропорционална со неговата дејност;
- 12) Клиентот, кој е вклучен во трансакцијата, потекнува од земја што е позната по терористички активности;
- 13) Едно лице им праќа пари на неколку лица од едно семејство;
- 14) Клиентот често добива пари чиј вкупен износ е значителен;
- 15) Клиентот не знае колку пари треба да прими;
- 16) Кога ги повлекува добиените средства, клиентот секогаш презентира различни документи за идентификација;
- 17) Пратените износи се повисоки од износите што редовно се праќаат;
- 18) Клиентот често ја менува адресата;
- 19) Клиентот е познат по неговото криминално минато;
- 20) Клиентот е ПЕП;
- 21) Вработениот избегнува да даде информации за клиентите или за трансакциите за кои постојат причини за сомневање за перење пари и за финансирање тероризам, иако му се познати фактите што укажуваат на сомнителна трансакција;
- 22) Вработениот намерно ги прекршува интерните упатства, процедури и прописи за спречување перење пари и за финансирање тероризам и друго.

⁶ Оваа листа редовно се објавува на веб-страницата на УФР <http://www.ufr.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

1.8 ИНДИКАТОРИ ЗА БАНКИТЕ

1.8.1 Индикатори што се однесуваат на клиентите

- 1) Клиентот – физичко лице избегнува да даде лични податоци или документи или други дополнителни податоци што ги бара банката;
- 2) Претставникот на правниот субјект одбива да даде или делумно дава податоци што се дел од апликацијата за идентификација (на пример, податоци за природата и за целта на активностите на правниот субјект, локацијата, сопственоста или контролата, идентитетот на крајните сопственици, очекуваниот обем на активности или други потребни информации);
- 3) Клиентот поднесува документи со сомнителна автентичност;
- 4) Клиентот непотребно ја објаснува трансакцијата;
- 5) Клиентот бара информација како да го избегне известувањето до УФР;
- 6) Клиентот детално е запознаен со законите што го регулираат прашањето за спречување на перење пари и за финансирање тероризам;
- 7) Клиентот извршува трансакции на големи износи или трансакции што не одговараат на неговиот приход;
- 8) Информациите што се дадени од клиентот отстапуваат од информациите што ги има банката или се добиени од други извори;
- 9) Клиентот и лицата вклучени во трансакцијата користат исти адреси или лица за контакт;
- 10) Клиентот користи поштенски сандачиња (поштенски фах) и/или одбива да ја даде адресата на своето живеалиште или своето седиште;
- 11) Клиентот е нервозен, избегнува да одговара на прашања што се поврзани со трансакцијата и/или има одбранбен став;
- 12) Клиентот користи услуги од трети страни (на пример, адвокати, нотари, консултант или други стручњаци) за застапување пред банката без каква било економска или рационална причина;
- 13) Клиентот најавува почнување на нов краткорочен деловен однос или прашува за условите за излегување од деловниот однос и пред да почне;
- 14) Од документите тешко може да се види идентитетот на лицата што се овластени за застапување на правниот субјект;
- 15) Клиентот (претставник на правниот субјект) очигледно избегнува вообичаени лични контакти со банката;
- 16) Клиентот што работи на една локација во еден ден извршува трансакции, депонирање, повлекување во неколку филијали на истата банка;
- 17) Клиентот не ги дава деталите за лицето/лицата во чие име дејствува;
- 18) Клиентот прима трансфери на негова сметка од лица што не се поврзани со природата на неговата деловна активност;
- 19) Адвокат, нотар или сметководител, сопственик или лице што е овластено да работи со банкарската сметка на правниот субјект или на вработениот од компанијата ги користи своите лични податоци за извршување на трансакциите од името на физичките лица или на правниот субјект што го претставува;
- 20) Сопственикот, лице што е овластено да работи со банкарската сметка на правниот субјект или вработен од компанијата ги користи своите лични сметки за извршување на трансакциите од името на физичкото лице или на правниот субјект што тој го претставува;

- 21) Постои информација дека клиентот, можеби, е инволвиран во нелегални активности;
- 22) Клиентот инсистира да работи со одреден вработен во банката или ја одлага трансакцијата во банката поради отсуство на вработениот;
- 23) Клиентот е лице за кое УФР побарало информации;
- 24) Клиентот не ја користи вообичаената понуда на услуги на банката, иако тоа би било во негов финансиски интерес;
- 25) Клиентот потекнува од земја што банката ја смета за ризична;
- 26) Клиентот доаѓа од држава што е позната по производство, обработка и тргување со дрога (хероин, кокаин итн.), држава што е позната како даночен рај или држава што поддржува тероризам или држава што поддржува тероризам или земја што не ги почитува стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ⁷);
- 27) Клиентот е ПЕП.

1.8.2 Индикатори што се однесуваат на трансакциите

- 1) Последователни трансфери на пари, без каква било очигледна цел или за да се прикријат трагите на корисникот на парите;
- 2) Трансакција со физички или со правни лица што потекнуваат од држави што банката ги смета за ризични;
- 3) Менување на вообичаениот начин на кој клиентот ги извршува трансакциите;
- 4) Трансакции од или за оф-шор држава;
- 5) Трансакции - повлекување готовина врз основа на „набавка на земјоделски производи, секундарни суровини“;
- 6) Трансакции засновани врз донации или врз спонзорства;
- 7) Трансфери на пари што клиентот веднаш, сите или приближно истиот износ, ги трансферира на трето лице;
- 8) Чести трансакции од името на малолетници или на хендикепирани лица;
- 9) Големи износи на депозити се структурираат, акумулираат и понатаму се трансферираат на странски банкарски сметки;
- 10) Големи трансакции на сметки на неодамна основани правни субјекти;
- 11) Големи трансакции на сметки што не се користеле подолг период;
- 12) Отворање сметки во една банка од неколку оф-шор правни субјекти што имаат ист сопственик;
- 13) Клиентот што добива големи или чести приливи од странство и не успевајќи да ги обезбеди неопходните документи за цели на трансакцијата му ги праќа на испраќачот, односно ги трансферира до трети страни;
- 14) Клиентот бара отворање на различни банкарски сметки во иста банка, иако за тоа не постои видлива или рационална причина.

1.8.3 Индикатори што се однесуваат на готовинските трансакции

- 1) Уплати на готовина од клиентот без каква било економска и логична цел;
- 2) Уплати од неколку физички лица на една банкарска сметка без соодветна причина или објаснување и нивно плаќање во готовина;
- 3) Значително зголемување на уплатите на готовина од клиентот без разумна причина;
- 4) Клиенти што често депонираат готовина на сметки кога износот на една уплата е незначителен, но вкупниот износ на сите депозити е значителен;

⁷ Оваа листа редовно се објавува на веб-страницата на УФР <http://www.ufr.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

- 5) Чести готовински трансакции што се малку под законски утврдениот лимит за пријавување на трансакциите на УФР;
- 6) Често депонирање на големи износи готовина во ноќни трезори, при што очигледно се избегнува вообичаениот непосреден контакт со вработените во банката;
- 7) Уплата на голем број избани, оштетени банкноти или банкноти со специфична миризма;
- 8) Чести уплати на големи износи на готовина на сметката на клиентот што потоа веднаш се повлекуваат;
- 9) Уплата на готовина од неколку лица на сметката на клиентот, при што вкупниот износ се трансферира на друга сметка;
- 10) Уплата на големи износи на готовина за купување финансиски инструменти;
- 11) Клиентот врши чести готовински уплати на сметката на правниот субјект врз основа на „заеми на основачот“ или „зголемување на депозитот на основачот“;
- 12) Постојење на голем број движења на сметката, со многу готовински и/или неготовински уплати и повлекувања, а билансот на сметката е на ниско ниво;
- 13) Клиентот има неколку сметки во иста банка и депонира готовина на секоја сметка, а заедно тоа создава значителен износ;
- 14) Сметката на сопственикот се користи за прилив и за одлив на големи износи што очигледно не се наменети и/или поврзани со сопственикот на сметката (не одговараат на неговото работење);
- 15) На сметката на клиентот е уплатена готовина од неколку физички лица, без соодветна причина;
- 16) Чести трансакции засновани врз авансно плаќање или враќање на аванс за кои клиентот дава објаснување дека се поради нереализиран деловен договор;
- 17) Циркулирање на големи износи од една сметка на друга во рамките на затворен круг на лица;
- 18) Клиентот става големи износи на сметка и ѝ дава налог на банката да ги трансферира на поголем број субјекти (правни или физички лица), особено кога за таквата трансакција не постои очигледна економска или видлива законска причина;
- 19) Трансакции за кои клиентот бара да бидат извршени, иако банката нуди друг начин за побрзо и поефтино извршување;
- 20) Користење акредитиви и други инструменти за праќање пари меѓу клиенти од различни држави, иако таквата работа не е во согласност со вообичаениот начин на работење на клиентот или вообичаениот начин на користење на инструментите во меѓународното работење;
- 21) Клиентот често добива пари во мали износи од исто лице;
- 22) Клиентот често добива пари во мали износи од различни лица.

1.8.4 Индикатори што се однесуваат на други банкарски производи

- 1) Почести посети на сефови и на терминали;
- 2) Апликации за кредит што би бил обезбеден со готовина или со друг тип гаранција, при што неговата вредност не е во согласност со финансиската состојба на клиентот;
- 3) Ставање поголеми износи на готовина како депозит за земање кредит, а потоа клиентот поднесува апликација за предвремена отплата на кредитот со средствата од депозитот;
- 4) Обезбедување финансиска гаранција од трето лице што не е во јасен однос со клиентот или нема оправдана причина за обезбедување гаранција;

- 5) Делумна или целосна отплата на значителна сума на кредитот од корисник што нередовно ги исполнува обврските од кредитот;
- 6) Правен субјект добива трансфер на кредит на сметка од друг правен субјект од странство, врз основа на договор со невообичаени услови (необезбеден кредит или кредит без камата);
- 7) Клиентот извршува трансакции на големи износи преку платежна картичка на банката, користејќи ја предноста на опцијата за полнење на картичката без физичко присуство во банката (преку банкомат, електронско банкарство итн.);
- 8) Големи износи на долгови на кредитните картички или на одобрени пречекорувања се отплатени во готовина;
- 9) Индикатори поврзани со работата на граѓанските здруженија и фондации;
- 10) Целта на донацијата не е во согласност со предметот на работа и со проектите на организацијата;
- 11) Износот на донацијата не ги исполнува реалните потреби на организацијата;
- 12) Донацијата ја даваат поединци или компании што се познати или за кои постои сомневање дека го добиле имотот преку кривични дела;
- 13) Донации во вид на големи готовински износи;
- 14) Анонимни донации;
- 15) Донациите се условени - цела донација или еден нејзин дел треба да биде употребена на начин што е одреден од клиентот;
- 16) Познато е дека клиентот е поврзан со тероризам, со финансирање тероризам, финансирање, водење или членување во организирана криминална група;
- 17) Клиентите одбиваат да дадат документи за идентификација;
- 18) Клиентот дава недоследни објаснувања за целите на донацијата;
- 19) Клиентот (или лице во негова придружба) е детално запознаен со прописите за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 20) Клиентот бара да му се врати дел од донацијата.

1.8.5 Индикатори што се однесуваат на вработените

- 1) Промени во однесувањето на вработените што не може да се објаснат (на пример, расипнички начин на живеење, не користат годишен одмор, поврзување на личните и деловните односи меѓу вработените и клиентите);
- 2) Вработениот избегнува да даде информации за клиентите или за трансакциите за кои постојат причини за сомневање за перење пари, иако му се познати фактите што укажуваат на сомнителна трансакција;
- 3) Повреда на интерните упатства, процедури и прописи за спречување перење пари од вработените во банката и друго.

1.9 ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАВНИТЕ СУБЈЕКТИ ЧИЈА АКТИВНОСТ Е КУПОПРОДАЖБА НА ВОЗИЛА

1.9.1 Индикатори што се однесуваат на клиентите

- 1) Трансакцијата или активноста се реализира од лица што се под сомневање дека добиле финансиски средства од нелегални активности;
- 2) Трансакцијата или активноста што клиентот сака да ја реализира е спротивна на законските прописи;
- 3) Неколку различни лица, за кои продавачот на возила има сознание дека се поврзани, купуваат возила истиот ден;
- 4) Клиентот инсистира да ја плати цената (повисока од 15.000 евра) во готовина наспроти фактот дека продавачот на возила му укажал дека трансакцијата треба да се изврши преку банка;
- 5) Клиентот користи големо количество банкноти со мала номинална вредност за плаќање или банкноти што се изабени или често користени;
- 6) Кога се извршени неколку плаќања за ист договор во еден ден или во неколку последователни денови, во износи блиску до прагот за пријавување во УФР;
- 7) Клиентот бара податоци за тоа како да избегне идентификација или пријавување во УФР;
- 8) Клиентот избегнува да даде лични податоци, не сака да се идентификува или презентира лажни или фалсификувани документи за идентификација;
- 9) Клиентот одбива да го открие вистинскиот идентитет на крајниот корисник;
- 10) Клиентот пристигнува придружен од друго лице или од телохранители;
- 11) Клиентот (или лицето што го придружува) е запознаен со прописите за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 12) Клиентот или трето лице потекнуваат од земја што не ги почитува стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ⁸, ЕУ, Советот на Европа) или од земја што е позната по производство, трговија и продажба на дрога или од земја што е позната како даночен рај;
- 13) Клиент за кој е познато дека е поврзан со тероризам, со финансирање тероризам, формирање, водење или членување во организирана криминална група или клиент што се наоѓа на листите на терористи или на терористички организации;
- 14) Клиентот е ПЕП.

1.9.2 Индикатори што се однесуваат на вработените

- 1) Лицето што е вработено во субјектот ја избегнува обврската за пријавување на клиентите во УФР кога постои сомневање дека овие лица се инволвирани во активности што се поврзани со перење пари или со финансирање тероризам;
- 2) Лицето што е вработено во субјектот не ги почитува интерните правила и процедури за спречување перење пари и за финансирање тероризам.

⁸ Оваа листа редовно се објавува на веб-страницата на УФР <http://www.ufr.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

1.10 ИНДИКАТОРИ ЗА ПОШТИ И ЗА ПРАВНИ СУБЈЕКТИ ШТО ВРШАТ ТЕЛЕГРАФСКИ ПРЕНОС ИЛИ ИСПОРАКА НА ВРЕДНИ ПРАТКИ

1.10.1 Индикатори што се однесуваат на трансакциите

- 1) Чест прием или испорака на пратки во краток временски период, од ист примач/испраќач од/до различни примачи/испраќачи;
- 2) Пратка со голема вредност (од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност) во рок од неколку дена до ист примач, од различни испраќачи;
- 3) Пратка со голема вредност (повисока од 15.000 евра во денарска противвредност) во период од еден до 30 дена од ист примач/испраќач до повеќе различни примачи/испраќачи;
- 4) Операции и трансакции во текот на кои поштенската служба добива финансиски средства или друг имот проследени со услови, крајни рокови, обврски или со други начини на испорака што се противзаконски;
- 5) Операции и трансакции во кои клиентот бара поштенската служба да изврши активности што се спротивни на нејзините активности и компетенции;
- 6) Операции и трансакции што се поврзани со трансфер на пари за вршење готовински плаќања, а за кои, според законските одредби, е предвидено да се извршуваат строго преку банки;
- 7) Транспорт на вредни пратки, чија содржина предизвикува сомневање или чиј транспорт е забранет со закон;
- 8) Прием или испорака на вредни пратки од донатор, хуманитарни организации и компании што потекнуваат од земји што се познати како даночен рај или земји што не имплементираат мерки за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 9) Финансиски активности и трансакции што не се во согласност со возраста и со занимањето на клиентот;
- 10) Финансиски активности и трансакции без економска оправданост (односно не постои економски или некаков друг однос меѓу активността на двете страни што учествуваат во активността/трансакцијата).

1.10.2 Индикатори што се однесуваат на клиентите

- 1) Клиентот бара начин како да го избегне известувањето во УФР;
- 2) Клиентот избегнува да ги даде личните податоци, не сака да биде идентификуван или дава лажни податоци;
- 3) Клиентот презентира лажни или фалсификувани документи за идентификација;
- 4) Клиентот одбива да го открие вистинскиот идентитет на крајниот корисник;
- 5) Клиентот доаѓа во придружба на други луѓе или телохранители;
- 6) Клиентот (или лицето што го придружува) е запознаен со прописите за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 7) Клиентот користи голем број слични адреси, адреси што се непознати или клиентот и лицата што се вклучени во трансакцијата користат заеднички адреси или лица за контакт;
- 8) Познато е дека клиентот е поврзан со тероризам, со финансирање тероризам, формирање, водење или членување во организирана криминална група или дека се наоѓа на листи на терористи или на терористички организации;

- 9) Клиентот или трето лице потекнуваат од земја што не ги почитува стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ⁹, ЕУ, Совет на Европа) или од земја што е позната по производство, шверцување на дрога или од земја што е позната како даночен рај;
- 10) Клиентот е ПЕП.

1.10.3 Индикатори што се однесуваат на вработените

- 1) Лицето што е вработено во субјектот ја избегнува обврската за пријавување на клиентите во УФР кога постои сомневање дека овие лица се инволвирани во активности што се поврзани со перење пари или со финансирање тероризам;
- 2) Лицето што е вработено во субјектот не ги почитува интерните правила и процедури за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 3) Промени во однесувањето на лицето што е вработено во субјектот.

⁹ Оваа листа редовно се објавува на веб страната на УФР <http://www.ufi.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

1.11 ИНДИКАТОРИ ЗА БРОКЕРСКИ КОМПАНИИ И КОМПАНИИ ШТО УПРАВУВААТ СО ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ

1.11.1 Индикатори што се однесуваат на клиентите

- 1) Клиентот избегнува да даде лични податоци, не сака да биде идентификуван или дава лажни податоци;
- 2) Клиентот (или лице во негова придружба) е детално запознаен со прописите за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 3) Клиентот користи голем број адреси (адреса на живеење, привремен престој, контакт-адреса итн.), невалидни адреси и/или клиентот и лицето што се вклучени во трансакцијата користат исти адреси и податоци за контакт;
- 4) Клиентот покажува интерес за купување хартии од вредност во големи количества без посебна анализа или за совети од советници за инвестиции, а таквата трансакција нема јасна правна или финансиска цел;
- 5) Клиентот склучува договори стриктно преку давателот на овластување, очигледно избегнувајќи лично појавување и давање лични податоци за идентификација или клиентот овластува различни лица или често ги менува овластените лица;
- 6) Клиентот има лоша репутација, познати се неговите нелегални активности од минатото;
- 7) Клиентот особено ја нагласува заштитата на својата приватност, особено онаа што се однесува на податоците за неговиот идентитет, работа, имот и занимање;
- 8) Клиентот потекнува или е регистриран од/во земја или има банкарска сметка во земја што е означена како ризична, што е утврдено од брокерската компанија (држави познати по производство и шверц на дрога, држави што се познати како даночен рај, држави што имаат висок степен на развиена корупција и други);
- 9) Клиентот тргува со хартии од вредност во ризична земја што е утврдена како ризична од брокерската компанија или од инвестицискиот фонд (држави што се познати по производство и шверц на дрога, држави што се познати како даночен рај, држави што имаат висок степен на развиена корупција и други);
- 10) Трансакцијата што клиентот сака да ја изврши не е во согласност со неговата финансиска состојба и со претходното работење;
- 11) Клиентот дава налози, строго од филијалата на брокерската куќа (или ги менува филијалите) што има седиште што е различно од адресата/седиштето на клиентот;
- 12) Клиентот врши плаќање од различни филијали на иста или на различни банки, односно од друга сметка што е различна од сметката што е дефинирана во договорот за плаќање или често доаѓа во компанијата и прави измени на своите упатства во врска со договорот, поврзани со бројот на сметката и на банката за плаќање, што може да води до сомневање дека клиентот има намера преку структурирање на трансакцијата да пласира пари што сте стекнати нелегално;
- 13) Ист овластен потписник/сопственик се појавува во неколку правни субјекти, кој дава налози за тргување по нелогични цени, во инвестиција со неповолни услови;

- 14) Странски инвеститор што се појавува со една трансакција на пазарот, надвор од редовниот инвестициски пазар за овој тип инвеститори, под неповолни услови за инвестирање;
- 15) Клиентот купува значителни удели/акции во отворен/затворен инвестициски фонд, притоа не покажува интерес за приходот и за работата на фондот, туку строго се интересира за процедурите што се поврзани со контролата што се реализира во компанијата што управува со инвестициски фондови и за примената на прописите во областа на спречувањето на перење пари;
- 16) Клиентот многу брзо по плаќањето на уделите/акциите во отворениот/затворениот инвестициски фонд го раскинува договорот и бара исплатата да биде извршена преку овластено лице;
- 17) Клиентот е ПЕП.

1.11.2 Индикатори што се однесуваат на вработените

- 1) Клиентот инсистира да склучи деловен однос строго со ист вработен во компанијата;
- 2) Вработените во брокерските куќи намерно ги прекршуваат интерните упатства, процедури и прописи за спречување перење пари;
- 3) Вработениот во компанијата избегнува да дава податоци за клиентите и за трансакциите за кои постои сомневање за перење пари и друго.

1.12 ИНДИКАТОРИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА КОНСУЛТАНСКИ УСЛУГИ

- 1) Услугата се бара од лица за кои се смета дека нема да ја реализираат деловната активност, односно ќе се реализира фиктивна продажба;
- 2) Услугата што се бара е спротивна на законските прописи;
- 3) Трансакциите или активностите што клиентот сака да ги реализира имаат невообичаени услови, на пример, цени и деловни зделки што значително отстапуваат од пазарните;
- 4) Трансакциите или активностите што клиентот сака да ги реализира се невообичаено сложени, на пример, сложени и многубројни трансакции со хартии од вредност или со други средства;
- 5) Трансакциите и активностите на клиентот не се поткрепени со соодветна документација;
- 6) Трансакциите и активностите немаат комерцијална и/или економска логика, на пример, трансакции на големи износи што отстапуваат од основната активност на клиентот или се направени неоправдано големи износи во поглед на активностите на клиентот;
- 7) Трансакциите и активностите немаат финансиска логика, на пример, водат до прекумерни финансиски обврски за клиентот или до загуба на финансиските ресурси или потенцијал;
- 8) Активности на трансфер на значителни финансиски средства од една финансиска институција во друга, веднаш по приемот, без логична основа за таков трансфер;
- 9) Средствата за извршување на трансакцијата имаат сомнителен извор;
- 10) Трансакциите или активностите, заедно со другите факти што предизвикуваат сомневање, на пример: тие се извршени со готовинско плаќање или се користеле за плаќање сметки во странство итн.;
- 11) Големината на зделката не е во согласност со реалните потреби на клиентот;
- 12) Во случаи кога клиентот бара услуги што покриваат илегални резултати од работењето на неговата компанија;
- 13) Лица што се консултираат со даночниот консултант и/или со неговите вработени за можни начини за сметководствено постапување или документирано оправдување што е различно од правилното;
- 14) Клиентот бара начин како да избегне пријавување во Управата за јавни приходи;
- 15) Клиентот избегнува да даде лични податоци за себеси, не сака да биде идентификуван или дава лажни податоци;
- 16) Клиентот презентира лажни или фалсификувани документи за идентификација;
- 17) Клиентот одбива да го открие вистинскиот идентитет на крајниот корисник;
- 18) Клиентот пристигнува придружуван од други лица или со обезбедување;
- 19) Клиентот (или лицето што го придружува) е детално запознаен со прописите за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 20) Клиентот или трето лице потекнува од земја што не ги почитува стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ¹⁰, ЕУ, Совет на Европа) или од земја што е позната по производство, трговија и продажба на дрога или од земја што е позната како даночен рај;

Оваа листа редовно се објавува на веб-страницата на УФР <http://www.ufr.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

- 21) Познато е дека клиентот е поврзан со тероризам, со финансирање тероризам, со формирање, водење или членување во организирана криминална група или дека се наоѓа на листите на терористи или на терористички организации;
- 22) Клиентот е ПЕП.

1.13 ИНДИКАТОРИ ЗА АГЕНЦИИТЕ ЗА ПРОМЕТ СО НЕДВИЖЕН ИМОТ

- 1) Клиентот се обидува да најде начин/објаснување за тоа како да избегне идентификација или пријавувањето во УФР;
- 2) Клиентот одбива да се идентификува или дава лажни податоци за идентификација;
- 3) Клиентот презентира лажни или фалсификувани документи или документи чија автентичност е сомнителна;
- 4) Клиентот (или лицето што го придружува) е детално запознаен со прописите за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 5) Клиентот користи различни адреси или тој/таа и лицето што е инволвирано во трансакцијата/активноста користат исти адреси или податоци за контакт;
- 6) Клиентот нуди невообичаено висока провизија или други бонуси за завршување на активноста;
- 7) Клиентот или лицето што го придружува потекнува од земја што не ги имплементира стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ) или од земја што е позната по производство или шверц со дрога или од земја што е позната како даночен рај;
- 8) Клиентот веќе бил осуден или против него веќе е поведено кривично обвинение;
- 9) Клиентот купува недвижен имот без претходна проверка;
- 10) Клиентот бара во документите да биде евидентирана пониска или повисока вредност за недвижниот имот, иако ја плаќа договорената цена;
- 11) Клиентот непотребно ја објаснува продажбата или купувањето;
- 12) Клиентот сака да купи недвижен имот без оглед на цената;
- 13) Клиентот продава недвижен имот кратко време по купувањето, иако ќе претрпи загуба;
- 14) Клиентот ја плаќа цената на недвижниот имот на рати, во помали износи од оние што треба да се пријават во УФР само за да избегне пријавување;
- 15) Клиентот купува повеќе имоти во краток временски период без никакво знаење за локацијата, условите, цената за поправки итн. на секој од имотите;
- 16) Клиентот ја презентира својата финансиска состојба на начин што не е реален и не може да се потврди со документи;
- 17) Активностите се вршат од името на малолетници или на лица што немаат деловна способност;
- 18) Клиентот го купува истиот имот што неодамна го продал;
- 19) Клиентот е ПЕП;
- 20) Чести промени на сопственоста на ист имот меѓу познати клиенти;
- 21) Купување и продажба на недвижен имот се вршат во краток временски период, со значителни отстапувања од пазарната цена;
- 22) По купувањето на имотот, тој се продава по повисока цена, иако немало никакви промени на пазарната цена на недвижниот имот во истата област или не биле вложени никакви инвестиции во недвижниот имот;
- 23) Вработените во агенцијата за недвижен имот ја избегнуваат обврската да ги пријават клиентите во УФР кога постои сомневање за можно перење пари и за финансирање тероризам;
- 24) Вработените во агенцијата за недвижен имот не ги применуваат правилата и процедурите за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 25) Забележани се промени на однесувањето на вработените во Агенцијата за недвижен имот (се избегнува тимска работа во одредени случаи, вработени

остануваат на сами на работа по завршувањето на работното време, се зголемува трошењето пари, не се користи годишен одмор, се воспоставуваат приватни контакти со клиентите, се одбива унапредување).

1.14 Индикатори за правните субјекти што добиваат движен имот и недвижен имот како колатерал (зложни куќи)

- 1) Трансакциите во кои клиентот бара од зложната куќа да земе пари или друг имот според одредени услови, крајни рокови и обврски што се противзаконски;
- 2) Зложување работи за кои лицето што ги дава во залог кажува дека претходно се откажал од нив;
- 3) Трансакции во кои тој што зајмува бара кредит, значително помал од пазарната вредност на зложените предмети, земајќи ја предвид вообичаената разлика за компензација за ваков вид трансакција;
- 4) Трансакции во кои не постои логичен економски однос меѓу корисникот на залогот и давателот на залогот;
- 5) Трансакции во кои заемот и каматата се исплатени пред договорениот краен рок, без какви било објективни причини;
- 6) Трансакции во кои тој што зајмува сака да скрие зложување на предмети со склучување договор за консигнација или друг вид договор;
- 7) Операции и трансакции во кои од зложната куќа се бара да изврши активности што се спротивни на предметот на нејзината работа;
- 8) Зложување предмет што очигледно не одговара на социјалната положба на тој што зајмува;
- 9) Обид да се зложи предмет во туѓо име;
- 10) Зложување предмети од неколку лица (во рок од еден ден) за кои се знае дека се роднини;
- 11) Во процесот на зложување движен имот клиентот одбива да ги даде целосните информации што се бараат, а кои се неопходни за евидентирање на предметот во соодветниот регистар на зложната куќа или дадените информации не одговараат на карактеристиките на предметот;
- 12) Постои сомневање дека предметот што треба да се зложи е стекнат со кривично дело;
- 13) Клиентот одбива да даде копија од документот за сопственост на моторното возило што се зложува заверена на нотар или од друг документ од кој може да се види правото на работодавецот слободно да го користи моторното возило или постои сомневање во автентичноста на прикажаниот документ, како и во случај на разлика меѓу бројот на шасијата и бројот на моторот на возилото и оние што наведени во документот за сопственост или кога бројот на шасијата и моторот се нечитливи, избришани или очигледно постоел обид да се избришат или да се изменат;
- 14) Клиентот не дава доволно информации за трансакцијата или постојат јасни разлики во квантитетот и во видот на зложената стока во документите и во дадените информации, разлики во капацитетите на транспортните возила, објавената цена ја надминува пазарната цена итн.;
- 15) Клиентот не презентира или се обидува да го одложи презентирањето на одредени документи и декларации;
- 16) Клиентот покажува невообичаен интерес за правилата на зложните активности и за контролата на документите на клиентот;
- 17) Клиентот наведува контрадикторна основа или цели за заемот што сака да го земе на заем;

- 18) Клиентот се обидува да се запознае со персоналот на заложната куќа, нудејќи подароци или услуги;
- 19) Потписот на документот за лична идентификација не одговара на потписот на клиентот што се однесува на операцијата или на трансакцијата;
- 20) Клиентот непотребно го објаснува потеклото на имотот и има неверојатно знаење за мерките за спречување перење пари или за финансирање тероризам;
- 21) Клиентот е придружуван и следен или неговите активности се вршат во присуство на трети лица, што може да создаде разумно сомневање за притисок или за закани;
- 22) Клиентот или трето лице потекнуваат од земја што не ги почитува стандардите за спречување перење пари и за финансирање тероризам (од листите на ФАТФ¹¹, ЕУ, Совет на Европа) или од земја што е позната по производство, шверц и продавање дрога или од земја што е позната како даночен рај;
- 23) Клиентите што се појавуваат во медиумите и во други извори или се претпоставува дека се занимаваат со илегални активности;
- 24) Клиентот е ПЕП.

¹¹ Оваа листа редовно се објавува на веб страната на УФР <http://www.ufr.gov.mk/?q=node/34> (кликнете на „тука“)

1.15 ИНДИКАТОРИ ЗА АДВОКАТИТЕ

- 1) Клиентот одбива да се идентификува и кога ќе види дека мора да се идентификува, тој ја прекинува натамошната соработка;
- 2) Клиентот користи лажни или сомнителни документи за идентификација;
- 3) Клиентот бара извршување услуги во кои трансакциите се високи, комплицирани или невообичаени или се вршат меѓу правни субјекти што немаат деловна врска;
- 4) Клиентот бара извршување услуги во или кон земји што се познати по производство и трговија со дрога или земји што се познати како оф-шор држави;
- 5) Клиентот бара од адвокатот да изврши трансакција во негово име и за негова сметка од правни субјекти или од физички лица што сакаат да останат анонимни;
- 6) Клиентот бара од адвокатот да не го користи неговиот идентитет додека ги извршува услугите што се поврзани со регистрација или со преземање или со назначување правен субјект на таков начин за да се заштити или да не се утврди неговата позиција;
- 7) Клиентот бара од адвокатот да изврши услуга за која не постои економска оправданост;
- 8) Во правниот субјект на клиентот или каде што тој учествува во управувањето нема вработени, што е сосема невообичаено за деловната активност што ја извршува тој правен субјект;
- 9) Клиентот бара од адвокатот да му даде совет во врска со слабостите на финансискиот и на правниот систем во однос на перењето пари;
- 10) Клиентот бара одредена правна услуга од адвокат со седиште во друг град, значително оддалечен од седиштето на клиентот, без притоа да даде основана причина за тоа;
- 11) Клиентот што има јавна функција бара од адвокатот да изврши невообичаени услуги;
- 12) Клиентот е ПЕП;
- 13) Вработените во адвокатската фирма намерно ги прекршуваат интерните инструкции, постапки и прописи за спречување перење пари.

1.16 ИНДИКАТОРИ ЗА ШТЕДИЛНИЦИ

1.16.1 Индикатори поврзани со готовински трансакции:

- 1) Невообичаено големи готовински депозити од физички лица;
- 2) Зголемување на готовинските депозити од физички лица без каква било особена причина и потоа трансферирање на депозитите на банкарска сметка за да се искористат во платежни операции;
- 3) Клиентот често инвестира мали готовински депозити на својата штедна сметка, што вкупно дава голем износ;
- 4) Клиентот врши инвестирање на големи количества банкноти со мала деноминација;
- 5) Клиентот врши инвестирање во имот придружуван од трето лице и дејствува според неговите упатства.

1.16.2 Индикатори поврзани со користењето на сметките во штедилниците:

- 1) Клиентот често инвестира мали готовински депозити на неколку штедни сметки во една штедилница што вкупно дава голем износ;
- 2) Користење лажни документи за идентификација, давање лажни податоци за идентитетот;
- 3) Клиентот уплатува готовина на својата штедна сметка и износот не одговара на неговата реална финансиска состојба;
- 4) Уплата на големи износи на готовина на штедната сметка што подолг период е неактивна и повлекување на износот по краток временски период;
- 5) Неколкумина клиенти (физички лица) уплатуваат готовина на иста штедна сметка;
- 6) Клиентот е ПЕП;
- 7) Сомнителни трансакции со обезбедени или со необезбедени кредити;
- 8) Клиентот го отплатува кредитот со готовина кратко време по неговото повлекување;
- 9) Клиентот го отплатува кредитот со средства што постојат на неговата штедна сметка, а кои се гаранција за кредитот;
- 10) Плаќање кредит од други лица што не се директно поврзани со клиентот;
- 11) Изворот за обезбедување на кредитот не е во согласност со финансиската и со општествената заднина на барачот на кредит или обезбедувањето на кредитот е од трети лица со кои барачот на кредит нема јасен однос.

1.16.3 Индикатори поврзани со вработените во штедилницата:

- 1) Вработениот ја избегнува обврската за пријавување на клиентот во Управата за јавни приходи кога постои сомневање за перење пари;
- 2) Вработениот не ги почитува интерните правила и процедури за спречување перење пари;
- 3) Промени во однесувањето на вработениот (го зголемува трошењето пари, не го користи одморот, воспоставува приватни контакти со клиентите, одбива да биде унапреден...).

1.17 ИНДИКАТОРИ ЗА ДРУШТВА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПЕНЗИСКИ ФОНДОВИ

1.17.1 Индикатори што се однесуваат на идентификацијата и на однесувањето на клиентот по склучувањето на договорот за членство – информации од агентот што ѝ се дадени на компанијата:

- 1) Клиентот одбива да се идентификува или дава лажни податоци;
- 2) Клиентот се обидува да склучи договор од името на друго лице;
- 3) Клиентот има невообичаено однесување и одбива да се идентификува по склучувањето на договорот;
- 4) Клиентот склучува договори за членство со повеќе лица одеднаш за да ги вршат плаќањата во негово име;
- 5) Барање за склучување договор за членство или за склучување договор со физичко лице од странство;
- 6) Клиентот има лоша репутација во државата;
- 7) Клиентот е ПЕП.

1.17.2 Индикатори што се однесуваат на плаќањата на клиентот (членот) или на трето лице на возраст до 50 години за жени и до 52 години за мажи (две години пред правото да ги повлече средствата):

По плаќање од клиентот:

- 1) Клиентот плаќа износ поголем од 4.999 евра на годишна основа;
- 2) Клиентот го извршува првото плаќање на износ поголем од 4.999 евра;
- 3) Клиентот врши уплата на износ поголем од 4.999 евра одеднаш;

По плаќање од трето лице:

- 1) Трето лице плаќа износ поголем од 4.999 евра за клиентот на годишна основа;
- 2) Трето лице го извршува првото плаќање за клиентот во износ поголем од 4.999 евра;
- 3) Трето лице врши плаќање за повеќе клиенти и вкупниот износ е поголем од 4.999 евра.

1.17.3 Индикатори што се однесуваат на плаќања на клиентот на возраст до 50 години за жени и до 52 години за мажи (две години пред правото да ги повлече средствата):

По плаќање од клиентот:

- 1) Клиентот плаќа износ поголем од 2.499 евра на годишна основа;
- 2) Клиентот го извршува првото плаќање во износ поголем од 2.499 евра;
- 3) Клиентот ги зголемува плаќањата за повеќе од 100% по возраста од 50 години за жени, односно 52 години за мажи;
- 4) Клиентот плаќа забележително поголеми износи споредено со вообичаените, директно пред правото да ги повлече средствата.

По плаќање од трето лице:

- 1) Трето лице плаќа износ поголем од 2.499 евра за клиентот на годишна основа;
- 2) Трето лице го извршува првото плаќање за клиентите во износ поголем од 2.499 евра;
- 3) Трето лице го извршува првото плаќање за клиентите во износ поголем од 2.499 евра одеднаш;
- 4) Трето лице ги зголемува плаќањата за повеќе од 100% по возраста од 50/52 години за жени/мажи;
- 5) Трето лице плаќа забележително поголеми износи споредено со вообичаените, директно пред правото да ги повлече средствата.

По плаќање од правен субјект – осигурителна компанија (професионална пензиска шема):

- 1) Осигурителната компанија во просек уплатува повеќе од 249 евра за лица што се вклучени во професионалната пензиска шема на месечна основа;
- 2) Осигурителната компанија уплатува забележително поголем износ за одредени лица;
- 3) Осигурителната компанија уплатува за сите учесници во професионалната пензиска шема, при што вкупниот износ е поголем од 9.999 евра на месечна основа;
- 4) Осигурителната компанија поднесува апликација за воспоставување професионална пензиска шема во која доминираат лица на возраст над 50 години;
- 5) Осигурителната компанија ја откажува шемата по една година постоење;
- 6) Осигурителната компанија извршила само една уплата во пензискиот фонд во период од две години;
- 7) Осигурителната компанија осигурува поголем број лица споредено со бројот на вработени.

1.17.4 Индикатори што се однесуваат на вработените во компанијата за пензиско осигурување:

- 1) Вработениот ја избегнува обврската да ги пријави клиентите во Управата за јавни приходи кога постои сомневање за перење пари;
- 2) Вработениот не ги почитува интерните правила и процедури за спречување перење пари и за финансирање тероризам.

1.18 ИНДИКАТОРИ ЗА ОСИГУРИТЕЛНИ КОМПАНИИ, ОСИГУРИТЕЛНИ АГЕНЦИИ, ОБЛАСТЕНИ ОСИГУРИТЕЛНИ АГЕНТИ И ОСИГУРИТЕЛНИ БРОКЕРИ ШТО ВРШАТ АКТИВНОСТИ НА ЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ

1.18.1 Индикатори што се однесуваат на осигурителни договори (осигурителните полиси), плаќање премии и реализирање договори:

1.18.1.1 Индикатори за склучување осигурителни договори:

- 1) Клиент од далечно место бара да склучи осигурителен договор, иако тој/таа може осигурителниот договор да го склучи во своето место на живеење;
- 2) Клиентот нуди подарок за склучување осигурителен договор;
- 3) Невообичаен став на клиентот или ненадејно откажување на склучениот осигурителен договор, односно одолжување да се дадат информации во текот на процедурата за неговата идентификација;
- 4) Истовремено или за краток временски период клиентот склучува повеќе осигурителни договори и за нив плаќа во готовина;
- 5) Имајќи го предвид статусот на клиентот, тој/таа се осигурува над просечниот број на лица со невообичаени осигурителни договори (полиси).

1.18.1.2 По плаќање премија:

- 1) Клиентот ја плаќа премијата во готовина, наеднаш и однапред за неколку години;
- 2) Плаќањето на осигурувањето е спротивно на добрата деловна практика;
- 3) Клиентот ја плаќа премијата од странска банкарска сметка, од држава што е позната по производство и шверц со дрога или држава што е позната како даночен рај;
- 4) Корисникот на осигурувањето бара парите од осигурувањето или рефундираните средства од осигурителната премија да бидат исплатени во готовина, особено кога тоа е поголема сума;
- 5) Големи износи за осигурителни премии за повеќе осигурителни полиси што се склучени за краток временски период, но се платени во готовина;
- 6) Клиентот ги прифаќа неповолните услови на осигурителниот договор во однос на неговата здравствена состојба или возраст;
- 7) Компанијата во улога на договорна страна во осигурувањето купува осигурителни договори (полиси) од името на вработените, плаќа големи осигурителни премии и за краток временски период ги раскинува договорите;
- 8) Компанијата во улога на договорна страна во осигурувањето купува осигурителни полиси за своите вработени, а бројот на вработените е помал од бројот на купените полиси и полисите, исто така, се издадени и на лица што не се вработени во компанијата;
- 9) Договорната страна во осигурувањето или осигуреното лице инсистира на тајност на трансакцијата, односно бара износот на премијата или осигурителниот износ да не биде пријавен во УФР.

1.18.2 По реализација на договорот:

- 1) Клиентот го предлага траењето на договорот за животно осигурување, а тој е пократок од периодот што го нуди осигурителната компанија или осигурителниот посредник;
- 2) Клиентот бара предвремена исплата на парите врз основа на склучениот договор за животно осигурување;
- 3) Раскинување на полисата кратко време по склучувањето, особено во случај на големи износи на готовина.

1.18.2.1 Индикатори што се однесуваат на клиентот:

- 1) Клиентот се идентификува со лажен или со друг документ за идентификација, односно дава сомнителни податоци за идентификација;
- 2) Клиентот, како правен субјект, не постои во регистарот на правни субјекти;
- 3) Клиентот што ја потпишува полисата е лице што било вклучено во нелегални активности во минатото или е лице што на некој начин може да се поврзе со лица за кои е познато дека извршиле кривични дела;
- 4) Клиентот бара полисата за животно осигурување да биде пренесена на друго лице пред да престане нејзината важност;
- 5) Клиентот е ПЕП.

1.18.3 Перење пари во соработка со вработени во осигурителни компании, компании за посредување во осигурувањето и осигурителни агенции:

- 1) Кога постои сомневање за перење пари, вработениот ја избегнува обврската да ги пријави клиентите во УФР;
- 2) Вработениот не ги почитува интерните правила и процедури за спречување перење пари.

1.19 ИНДИКАТОРИ ЗА ДАВАТЕЛИТЕ НА ЛИЗИНГ

- 1) Клиентот поднесува апликација за лизинг што се состои од нецелосни податоци што се однесуваат на неговиот идентитет или на деловните активности или наведените податоци не одговараат на деловната активност на клиентот;
- 2) Клиентот не сака или избегнува да се идентификува;
- 3) Идентитетот на вистинскиот сопственик на субјектот не може јасно да се потврди од приложените документи во времето на апликацијата, а клиентот одбива да приложи документи со кои може да се потврди тоа;
- 4) Клиентот користи документи за идентификација со сомнителна автентичност;
- 5) Приложените документи за деловната активност или за личниот доход на клиентот отстапуваат од информациите што лизинг-компанијата ги добила преку други извори;
- 6) Лизингот се користи за купување имот што не е карактеристичен за деловната активност на клиентот;
- 7) Неочекувана предвремена исплата на вкупниот износ на лизингот;
- 8) Клиентот или основачот е правен субјект што е регистриран во оф-шор јурисдикција;
- 9) Клиентот – корисникот на лизинг врши плаќања што произлегуваат од лизинг-договори, од сметки што се различни од оние што се наведени во договорот или од повеќе различни сметки;
- 10) Во време на склучувањето на договорот за лизинг клиентот е придружуван од сомнителни лица;
- 11) Лица што немаат никаква врска со клиентот се вклучени како гарантори во договорот за лизинг;
- 12) Клиентот нуди провизија за предвремена отплата на лизингот во време на склучувањето на договорот за лизинг;
- 13) Клиентот што поднесува барање за лизинг пријавува банкарска сметка во оф-шор држава, банка од држава што се користи како транзит за дрога или од банка што потекнува од држава каде што не се применуваат мерки за спречување перење пари и за финансирање тероризам;
- 14) Клиентот нуди големи износи пари како гаранција за плаќањето на лизингот, износ што не одговара на износот на отплатата на лизингот;
- 15) Клиентот бара отплатата на лизингот да се врши во готовина;
- 16) Клиентот е добро запознаен со прописите за спречување перење пари и за финансирање тероризам и непотребно го објаснува потеклото на средствата;
- 17) Во финансискиот договор за лизинг клиентот дава понуда за предметот на лизинг со цена што е значително различна од разумната пазарна цена;
- 18) Клиентот е новооснована компанија што доживува брз пораст со мал номинален капитал што работи со користење на сомнителен капитал;
- 19) Клиентот е ПЕП.

1.20 ИНДИКАТОРИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ТЕРОРИЗАМ

1.20.1 Индикатори што се однесуваат на клиентите

- 1) Клиентот или лицето што го застапува клиентот се наоѓа на листите на ОН, ЕУ или на други листи на терористи или терористички организации;
- 2) Клиентот често патува во земји што се познати по постоење терористички или фундаменталистички организации/групи што работат на нивната територија или каде што е во тек вооружен конфликт;
- 3) Клиентот потекнува или доаѓа од земја или земји што поддржуваат тероризам или каде то се во тек вооружени конфликти;
- 4) Клиентот дава информации и податоци за идентификација што не се точни или се сомнителни, како што се: погрешни изјави за место за престој, име и презиме, број на документот за идентификација, датум на раѓање, име на правниот субјект, седиште, активност, сопственици, овластени лица, документи за регистрација итн.;
- 5) Клиентот дава погрешни информации за неговата професија или занимање (најчесто користен термин е студент) или неговите деловни активности не одговараат на видот професија/занимање што тој го извршува;
- 6) Има информации или податоци дека клиентот е директно или индиректно поврзан со тероризам, со финансирање тероризам, основање, водење или членство во криминална, терористичка или во фундаменталистичка организација/група;
- 7) Клиентот го повлекува барањето за отворање сметка или за извршување конкретна трансакција кога од него се бара да достави дополнителни информации и некои појаснувања;
- 8) Клиентот почнува да извршува трансакција што отстапува од неговите претходни вообичаени активности;
- 9) Клиентот депонира готовина на својата сметка, потоа севкупниот износ веднаш го трансферира на неколку сметки, обично во странски држави;
- 10) Дојдовни трансфери од високоризични земји во полза на поединци што ги повлекуваат парите исклучително користејќи банкомати;
- 11) Нецелосни податоци за иницијаторот на трансакциите во полза на НВО (невладини организации, легат, здруженија, фондови, религиозни организации итн.) или во полза на поединци поврзани со организацијата;
- 12) Клиент со лоша репутација или со средства од сомнителен извор што користи виртуелна валута (биткои, лајткини) или алтернативни ремитентни системи (хаваи, хунди) за да ги избегне регуларните финансиски канали.

1.20.2 Индикатори што се однесуваат на деловните односи на клиентот

- 1) Користење услуги за брз трансфер на пари или други производи или услуги, иако постојат поекономични начини за извршување на трансакциите;
- 2) Чести промени на овластените лица на сметката на клиентот и на нивните податоци;
- 3) Повеќе овластени лица за извршување на деловниот однос без очигледна врска (семејна или деловна).

1.20.3 Индикатори што се однесуваат на деловните активности на клиентот

- 1) Депонирање готовина во износи што се веднаш под лимитот за поднесување податоци до надлежните органи;
- 2) Повеќе клиенти користат иста адреса и телефон како контакт за извршување деловни активности;
- 3) Вршење меѓународен трансфер во полза на исто лице или на неколку лица што се наоѓаат во држави каде што е во тек вооружен конфликт или каде што постојат терористички или фундаменталистички организации/групи што оперираат на нивната територија;
- 4) Деловни активности на клиентот со лица што имаат слични имиња како лицата што се наоѓаат на листите на ОН, ЕУ или на други листи на терористи или на терористички организации;
- 5) Деловни активности на клиентот со правен субјект што продава нуклеарни, хемиски или биолошки агеенси што може да бидат искористени за правење бомби или други експлозивни средства или чија активност е производство или трговија со оружје или со стоки со двојна намена;
- 6) Готовинска активност на сметката на клиентот заснована врз „хуманитарна помош“, „компензација за животните трошоци“ итн.;
- 7) Не постои логична врска меѓу извршените трансакции и вообичаените деловни активности на клиентот;
- 8) Деловните активности на клиентот се извршуваат само во една филијала со еден ист банкарски службеник;
- 9) Повеќе лица уплатуваат релативно мали, исти или слични износи на готовина на сметката на клиентот и потоа вкупниот износ се подигнува во готовина или се трансферира на сметки во други држави;
- 10) Клиентот има невообичаен прилив на сметката што е неактивна подолг период, а потоа износот го повлекува во готовина;
- 11) Големи износи на готовина се повлекуваат од сметката на клиентот – правен субјект што не работи со готовина во своето редовно работење;
- 12) Големи износи на готовина се уплатуваат на сметката на клиентот што во своето редовно работење нема уплати на дневен профит и во повеќе случаи работи безготовински преку својата банкарска сметка;
- 13) Структурирани уплати во иста или во различни филијали на банката што се извршени на сметка на клиентот во исто време.

1.20.4 Индикатори што се однесуваат на граѓанските здруженија и фондации (НВО)

- 1) Користење средства од сметката на граѓанското здружение и на фондацијата за плаќања што не се поврзани со нивните активности;
- 2) Донации на граѓански здруженија и на фондации од држави каде што е во тек вооружен конфликт или во кои постојат организации или фондации што ги поддржуваат и ги реализираат целите и барањата на терористичката организација;
- 3) Граѓански здруженија и фондации што најголем дел од своите трансакции ги извршуваат во готовина;
- 4) Високи износи на донации на граѓански здруженија и на фондации што се дадени од поединци или од групи поединци;
- 5) Финансирање на граѓански здруженија и на фондации за активности што не се во согласност со целите за кои биле основани;

- 6) Средствата од граѓанските здруженија и од фондациите се трансферираат на сметката на нивните овластени лица;
- 7) Средствата на граѓанските здруженија и на фондациите, веднаш или по кратко време, се трансферираат во земји каде што е во тек вооружен конфликт или во земји што се познати по постоење на терористички или фундаменталистички организации/групи што работат на нивната територија.